

‘*On y revient...* Vul de spreuk aan, Zoé!’ zei mijn moeder. ‘Komt er nog wat van?’ drong ze aan.

Ik wist het niet meer. Franse woorden onthield ik slecht.

‘Komaan, Zoé, *on y revient...*’

‘Daar staat het,’ knikte zuster Godelieve met haar hoofd, ‘daar, op de muur.’

De zuster had ons door zalen en gangen heen geleid. In ganzenpas. Drie op een rij. Zwart-beige-wit. Het meisje in het witte jurkje dat zwierig de rij sloot, was ik. Mijn zwarte haren dansten om mijn hoofd. De vrouw in de beige jurk met het blonde, opgestoken haar was mijn moeder. En de vrouw die vooropliep en die ondanks de zomerse najaarswarmte een zwart kleed droeg, was zuster Godelieve. Haar kleed ruiste, haar schoenen piepten en haar kap flapte om haar oren. Af en toe hield ze halt en riep met luide stem een naam. Alpenzaal. Congozaal. Sint-Ursulazaal. Bloemengang. Empiregang.

In de Empiregang stonden we op het moment dat de overhoring begon. Met kloppend hart keek ik om me heen, op zoek naar het woord of de spreuk, pogend de knikkebollende kap van de zuster te volgen. Ik zag niet meteen in welke richting ze knikte. Voor me? Rechts van me?

‘Daar, Zoé, of ben je blind?’ bitste mijn moeder.

‘Het is die nonnenkap, mama, ik zie haar gezicht niet!’

‘Haar? Ben je vergeten hoe de zuster heet? Heb ik jou zo opgevoed!’ Mijn moeder hief haar hand en terwijl ik wegdook, zag ik de spreuk op de muur.

‘*Toujours,*’ gilde ik. ‘Zuster Godelieve,’ gilde ik erachteraan. Drie woorden. Toverwoorden. De klap bleef uit.

‘Voortaan loop je achter ons,’ beval mijn moeder. ‘Rustig. Zonder te springen, zonder te dansen.’ Haar stem klonk koud. Toch vergat ik haar bevel, want er was er zoveel moois om te

bekijken in de gang met de spreuk. Er zat gekleurd glas in de deuren, er waren landschappen op de muur geschilderd en witte engelen stonden op zuilen aan de kant. Met zachte handen streelde ik de engelen, met huppelende voeten verkende ik de patronen op de tegelvloer. Hinkelpatronen, met klavertjes en bloemblaadjes en wijnranken. Doordat mijn voeten vanzelf het ritme vonden om van de ene naar de andere tegel te springen, mijn haren vanzelf achter me aan zweefden en ik vanzelf mijn armen spreidde om te vliegen zoals de engelen op de zuilen, zag ik te laat dat mijn moeder zich omdraaide, dat haar ogen donkerder werden en een onweer over haar gezicht trok.

‘Zoé!’

Ik stopte zo bruusk dat ik uitgleed op de lederen zolen van mijn zondagse schoenen en viel. In een oogwenk stond mijn moeder naast me.

‘Wat had ik gezegd? Niet dansen!’

‘Laat haar, Alida,’ zei de zuster. Tegen mij sprak ze ook. Klanken die ik niet begreep. Pas toen ik aandachtig de bewegingen van haar lippen volgde en in haar ogen keek, die op spleetjes stonden door de kap die strak spande rond haar hoofd, snapte ik wat ze zei. ‘Dadelijk krijg je limonade,’ was de boodschap, gebracht met iets wat op een glimlach leek.

Ze nam ons mee naar een wintertuin in een serre van glas. Een tuin als een sprookje, met zacht licht en prachtige kleuren. Met mijn hoofd in mijn nek liet ik me betoveren door de aanblik van de vogels, de bloemen, de planten en de kleuren in het dak en de muren van glas. Ik bewonderde de figuren in groen, geel, rood en blauw, die zo mooi waren dat ik vergat te drinken van het flesje gele limonade met een rietje dat in mijn handen was geduwd.

‘Aan je linkerkant zie je de ochtend, met de zon die opkomt en een blauwe reiger die vist. En daar, kijk,’ wees de zuster, ‘daar zie je de avond. Met de uil, en de maan.’

Ronddraaiend op mijn hielen bekeek ik de ochtend, de dag, de avond.

‘*On y revient toujours, on y revient quand-même,*’ zei de zuster. ‘Op deze plek komen we allemaal thuis, van welke kleur, ras of stand we ook zijn. Hier is iedereen welkom.’

Pas op dat moment dacht ik aan de limonade. Snel begon ik te drinken. Te snel. De prik borrelde en bruiste van mijn keel tot in mijn neus. Ik proestte en de limonade stroomde naar buiten langs mijn neus en drupte op de tegels. Was zoiets mogelijk? Vol ongeloof voelde ik aan mijn neus. Er hing een druppel aan. Ik veegde hem af met mijn wijsvinger en likte eraan. Limonade met snot. Een draai om mijn oren deed me duizelen en ik zakte op mijn knieën om met de zakdoek die uit mijn moeders tas omlaag dwarrelde het plasje op te vegen.

‘Ze heeft nood aan discipline, zuster,’ zei mijn moeder. Samen met de zuster wandelde ze weg. Zonder te wachten op het zakdoekje, zonder te wachten op mij. Met mijn blik op hun ruggen gericht schopte ik zo hard ik kon tegen de marmeren sokkel van de engel die het dichtst bij mij stond en hinkte de rest van de middag achter hen aan.